

Vokabulär (projektspecifik)

Dramatisk nyckel: En central parameter i dramat som musiken behöver ta hand om och levandegöra.

Emotionell anrikning: Det som kan ske i transformationen från text till musik genom bland annat synergieffekter och synestesi.

Emotionell gestikulation: Röstens känslomässiga uttryck bortom ordens semantiska innebörd. Ofta kopplat till att orden tar slut på grund av affekternas styrka i en situation.

Fysikalisk poesi: En poesi som består av metaforer som kan utsägas i språklig form men rymmer en fysisk konkretion och riktning.

Grundutforskande: Musikaliskt utforskande av situationer, relationer och textskisser i syfte att grunda innehållet i de medverkande och väcka associationer till deras egna erfarenheter. Samt för att ge input till vidare text- och kompositionsskisser.

Instrumentalt agerande: Musikaliska uttryck där instrumentalisten med sin klang, rytm och/eller sceniska närvaro gestaltar det dramatiska innehållet i ett givet parti.

Intention: Det någon (librettist, tonsättare, sångare eller instrumentalist) vill uttrycka med ett textligt eller musikaliskt parti.

Intentionalitet: Begrepp ur fenomenologin som rymmer tanken att varje medvetandeakt är riktad mot något slags objekt. Något som har en egen existens och som man medvetet avser och förhåller sig till.

Intentionell båge: Begrepp ur fenomenologin som syftar på en grundläggande funktion som ligger under såväl intelligensen som perceptionen. Här använt med avseende på den riktning i ett dramatiskt förlopp som vi kan känna av och kommunicera kring, även om det

inte finns en färdig text eller musik.

Jag–Du/Jag–Det: Två, för forskningsprojektet centrala, begrepp lånade från filosofen Martin Buber. Buber menar att människans medfödda hållning gentemot världen är tvåfaldig och tar sig uttryck i ordparen ”Jag–Du” och ”Jag–Det”. Beroende på vilket ”Jag” som uttalas, avgörs vilket slags förhållande som upprättas. ”Jag–Du”, till skillnad från ”Jag–Det” är det som skapar relationens värld och det levande mötet.

Känsломässig generalbas: Enklare utkomponerad stämma för något instrument som ledsagar en noterad vokalstämma under utforskandet av en tidig kompositionsskiss.

Känslorum/Resonansrum: Gemensam musikalisk sfär under ett givet dramatiskt förlopp som skapas genom improvisationsinstruktioner till instrumentalisterna.

Körbox: Parti där ”Kören” av instrumentalister och sångare använder sina talröster för att gemensamt skapa ett sound eller ”fönster mot världen”.

Lägga ut förlopp i rummet: Metod för att fysiskt undersöka musikdramats egen inneboende terräng. Skilt från regi.

Musikalisk plattform: Ett avgränsat musikaliskt material som kan utgöra utgångspunkten för en utforskande improvisation.

Reciprok process: När en förändring inom ett teckensystem påverkar en förändring inom ett annat teckensystem som i sin tur påverkar det första.

Synergi: När två eller flera influenser tillsammans bildar en starkare influens än vid direkt addition. Från grekiskans *synergos* vilket betyder "samarbete".

Synestesi: En förstärkning av sinnena där ett sinnesintryck triggar flera sinnen.

Terrängkarta: Visualiseringsverktyg för kommunikation mellan alla inblandade i

operaskapandet utifrån parametrar som har med dramats rörelse, utveckling och inneboende rumslighet att göra, innan det finns en fastlagd text eller musik.

Transformation: Gemensamt begrepp för de olika processer genom vilka ett teckensystem övergår i ett annat så att det uppstår en påtaglig förändring i form, uppträdande eller sätt att te sig. Här, ett centralt begrepp för att undersöka och fördjupa de processer genom vilka de dramatiska idéerna och byggstenarna blir till text, musikaliska och röstliga uttryck.

Transformationsloop: En reciprok process i skapandet av ett musikdrama där en situation eller textskiss ger näring till en musikskiss som i sin tur ger ny näring till dramat eller textskissen.

Transformationsvägvisare: Poetisk rörelsebild för att rikta den gemensamma intentionaliteten i en utforskande musikalisk improvisation.

Tredje bilden: En språkbild för den avskalade, dramatiska kärnan i ett textparti samt dess rörelse i tiden. En plastisk underliggande metafor som ”det finns musik i.”
Utgör ett led och kommunikationsverktyg i transformationen från dramatiskt innehåll till musik.

Viskningslek: Syftar i det här sammanhanget på den etablerade metod inom operaskapande där ett verk arbetas fram enligt ett linjärt förlopp där de olika yrkesfunktionerna tar vid i följande ordning:

Libretto ⇒ Partitur ⇒ Instudering ⇒ Iscensättning

Vokalt agerande: Sång som gestaltar ett dramatiskt innehåll och som ofta skapar synestetiska upplevelser så att man ”ser” det man hör eller upplever det med flera sinnen.